

WITAJCIE,
HAŁĄŚLIWY HAŁASUSIU
I CICHY CICHUSIU!
SPOTKANIE Z „H” I „CH”

RENATA
PASYMOWSKA

SCENARIUSZ LEKCJI

Program edukacji wczesnoszkolnej w szkole podstawowej

opracowany w ramach projektu

„Tworzenie programów nauczania oraz scenariuszy lekcji i zajęć wchodzących w skład zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces kształcenia ogólnego w zakresie kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty.

WARSZAWA 2019

Redakcja merytoryczna – Agnieszka Karczewska-Gzik
Recenzja merytoryczna – mgr Maria Ferenc
mgr Jadwiga Iwanowska
Agnieszka Ratajczak-Mucharska
mgr Urszula Borowska

Redakcja językowa i korekta – Editio

Projekt graficzny i projekt okładki – Editio

Skład i redakcja techniczna – Editio

Warszawa 2019
Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
www.ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl>

Czas trwania zajęć:

3 godz. lekcyjne.

Temat:

Witajcie, hałaśliwy Hałasusiu i cichy Cichusiu! Spotkanie z „h” i „ch”. Co to znaczy „jak ty komu, tak on tobie”?

Cele główne:

- zapoznanie z podwójnym zapisem głoski „h”,
- wprowadzenie zestawu słownikowego charakterystycznego dla postaci z Literkowa,
- wdrażanie do odgrywania roli dziennikarza,
- doskonalenie pamięci i spostrzegawczości wzrokowej.

Cele operacyjne – uczeń:

- obejrzy scenki rodzajowe, wskaże gestem obecność przyjaciół z Literkowa w podanych słowach, ulepi litery z plasteliny, napisze je poprawnie w liniaturze, zaprojektuje domek litery, przeprowadzi dialog lub monolog, weźmie udział w zabawie powitalnej, przeczyta globalnie podane wyrazy, wystąpi w roli dziennikarza, opanuje emocje.

Metody:

waloryzacyjna, scenka rodzajowa, Kolorowa Ortografia, dyskusja.

Formy pracy:

indywidualna, zbiorowa.

Środki dydaktyczne:

rekwizyty do przedstawienia, maskotki Hałasusia i Cichusia, plastelina, wyrazy do wykonania gazetki, projekt miasteczka Literkowo.

Przebieg zajęć:

1. **Zapoznanie z tematem i celami zajęć, określenie NaCoBeZU** – rozpoznawanie podwójnego obrazu głoski „h”, prawidłowy zapis liter „h” i dwuznaku „ch”, kojarzenie litery z właściwym bohaterem z Literkowa, łączenie obrazu głoski „h” z konkretnym słowem, odegranie roli, panowanie nad emocjami.
2. **Prezentowanie postaci w formie scenki sytuacyjnej** – scenariusz znajduje się w: Pasymowska Renata, *Program nauczania ortografii w klasach I–III. Moi przyjaciele z Literkowa*, Impuls, Kraków 2017. Nauczyciel prezentuje maskotki Hałasusia i Cichusia, po czym wchodzi w ich rolę.
3. **Rozmowa z dziećmi na temat nowych przyjaciół z Literkowa.** Odniesienie się do zachowania braci. Próba wyjaśnienia przysłowia „**Jak ty komu, tak on**

tobie". Dzieci chętnie podzielą się własnymi doświadczeniami. Wyjaśniają, co jest niemiłe człowiekowi i czy odpłacanie winowajcy tym samym jest właściwą formą zachowania. Powiązanie imion braci z ich cechami charakteru.

4. **Przeprowadzenie wywiadu z Hałasusiem i Cichusiem. Kontynuacja scenki rodzajowej.** Nauczyciel informuje uczniów o tym, że za chwilę odegrają rolę dziennikarzy i przeprowadzą wywiad z braćmi. Rozdaje chętnym dzieciom pytania i w odpowiednim czasie eksponuje wyrazy.
5. **Porównanie wyglądu braci.** Opisujemy, z jakich części się składają. Wyjaśniamy znaczenie słowa „dwuznak”.
6. **Lepienie przyjaciół z plasteliny.** Wykorzystujemy odpowiednie kolory (opis zawarty jest w programie). Poprzedzamy ten proces masażkami obu rąk. Gdy figurki są gotowe, dzieci stawiają je na ławce, by osiągnąć efekt trójwymiarowości, bawią się nimi, zaznaczają im twarze, animują je, rozmawiają ze sobą, wchodząc w role braci.
7. **Prezentacja sposobu pisania litery „h” i dwuznaku „ch”.** Nauczyciel nazywa wszystkie elementy składowe. Szczególnie skupia się na wielkiej literze „H”. Uczniowie wodzą palcem i wzrokiem po ulepionym wzorze. Po wnikliwej instrukcji nauczyciela mają świadomość ich obrazu, ponieważ lepiąc je, „namacalnie” doświadczyły obu kształtów. W dalszej kolejności uczniowie umieszczają literę i dwuznak w liniaturze. Uczą się łączenia ich z innymi literkami.
8. **Zabawa w czytanie.** Następnie dzieci bawią się w czytanie całościowe. Segregują wyrazy na te, w których zamieszka Hałasus, i te, w których chętnie przebywa Cichus. Przepisują je z pamięci. Kolorują poznane litery i dwuznaki. Upewniają się, że obaj bracia brzmią tak samo. Tu można opowiedzieć dzieciom, że dawniej istniało dźwięczne „h”, i zabawić się w „udźwięcznianie” słów bliskich Hałasusowi.
9. **Projektowanie piętrowego domku braci.** Uczniowie tworzą wspólny dom braci na osiedlu spółgłosek zgodnie z treścią wcześniejszego wiersza. Próbują znaleźć odpowiedź na pytanie, dlaczego Cichus mieszka na górze, a Hałasus na dole.
10. **Zapoznanie z miejscem zamieszkania braci w Literkowie.** Omówienie makiety.
11. **Wykonanie klasowej gazetki zawierającej słownictwo z „ch” i „h”.** Wyrazy znajdują się na tle odpowiedniego koloru lub można nim wyróżnić wskazane litery. Im ciekawszy ich układ, tym bardziej przykuwa uwagę uczniów.
12. **Rytualne powitanie Hałasusia i Cichusia podczas zabawy.** Uczniowie podają sobie maskotki z rąk do rąk, śpiewając piosenkę: „Jak to miło i wesoło, kiedy bracia krążą w koło. Jeden tu, drugi tam, wnet się z nimi przywitam” na melodię piosenki *Grosik*.
13. **Zabawa: pokaż gestem przyjaciela.** Nauczyciel czyta zestaw słownictwa, a uczniowie reagują odpowiednim gestem na Hałasusia i Cichusia, tj. gdy będzie „h”, przykładają dłonie do ust, jakby krzyczały, gdy wystąpi w wyrazie „ch”, zakładają dłonie na uszy jak słuchawki.

14. Podsumowanie zajęć i ocena aktywności uczniów. Uczniowie opowiadają o braciach. Dokonują samooceny i oceny koleżeńskiej, uwzględniając ograniczenia.

Komentarz metodyczny

Należy wykonać w klasie trzecią gazetkę dla nowej bliźniaczej pary i systematycznie uzupełniać ją charakterystycznymi wyrazami z „ch” i „h”. Dzięki polisensoryczności uczniowie ze SPE na trwałe zapamiętają wyrazy z trudnościami.

